

Pomoc dla osób usamodzielnianych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Pomoc dla osób usamodzielnianych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Zadania dotyczące wspierania w procesie usamodzielnienia osób opuszczających placówki wskazane w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej realizuje Sekcja do Spraw Pieczy Zastępczej i Wsparcia Osób Usamodzielnianych ul. Skubisza 4, tel. 17 86 30 253 wew. 22 lub 28.

Osoba pełnoletnia opuszczająca dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zwana dalej „osobą usamodzielnianą”, zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, a także pomocą:

1. pieniężną na usamodzielnienie;
2. pieniężną na kontynuowanie nauki;
3. w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomagany;
4. w uzyskaniu zatrudnienia;
5. na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

Pomoc, o której mowa przysługuje osobie usamodzielnianej, w przypadku gdy skierowanie na pobyt całodobowy do domu pomocy społecznej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego albo młodzieżowego ośrodka socjoterapii zapewniającego całodobową opiekę nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu.

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie i pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przysługuje osobie, która przebywała w domu pomocy społecznej, okręgowym ośrodku wychowawczym, zakładzie poprawczym, schronisku dla nieletnich, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę albo młodzieżowym ośrodku wychowawczym **co najmniej rok**.

Wyszczególniona pomoc przysługuje osobie usamodzielnianej opuszczającej dom pomocy społecznej, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy albo specjalny ośrodek wychowawczy, w przypadku gdy osoba ta jest zdolna do samodzielnej egzystencji.

Pomoc przysługuje osobie opuszczającej dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, jeżeli bezpośrednio przed przyjęciem do takiego domu przebywała co najmniej rok w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, w domu pomocy społecznej, w okręgowym ośrodku wychowawczym, w zakładzie poprawczym, w schronisku dla nieletnich, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, w specjalnym ośrodku wychowawczym, w młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę albo w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Warunkiem uzyskania pomocy jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielnienia, zatwierdzonego przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

W realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia osobę usamodzielnianą wspiera opiekun usamodzielnienia, którym może być pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, wychowawca, psycholog lub pracownik socjalny domu pomocy społecznej, okręgowego ośrodka wychowawczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, młodzieżowego ośrodka socjoterapii zapewniającego całodobową opiekę, młodzieżowego ośrodka wychowawczego, albo inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą.

Wysokość pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki i pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz wartość pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej ustala się **od kwoty „podstawy”, która od 1 stycznia 2025 r. wynosi 2 066 zł.**

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki w wysokości 30% podstawy miesięcznie przysługuje osobie usamodzielnianej kontynuującej naukę w szkole podstawowej, w szkole ponadpodstawowej, szkole wyższej, na kursach jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, w zakładzie kształcenia nauczycieli lub u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Pomoc przyznaje się na czas nauki, do czasu jej ukończenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 lat.

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie i pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przysługuje osobie usamodzielnianej:

1. samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego na osobę samotnie gospodarującą;
2. w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W przypadku gdy osoba usamodzielniana kontynuuje naukę, pomoc pieniężną na usamodzielnienie wypłaca się po ukończeniu nauki. W uzasadnionych przypadkach starosta może wypłacić pomoc pieniężną na usamodzielnienie w trakcie trwania nauki.

Przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki można odmówić w przypadku, gdy:

1. istnieje uzasadnione przypuszczenie, że pomoc pieniężna zostanie wykorzystana niezgodnie z celem, na jaki została przyznana;
2. osoba usamodzielniana przed osiągnięciem pełnoletności opuściła samowolnie dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży lub okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy;
3. osoba usamodzielniana porzuci naukę umożliwiającą jej przygotowanie zawodowe i nie podejmie zatrudnienia;

4. osoba usamodzielniana porzuci pracę i uchyla się od podjęcia proponowanego jej zatrudnienia;
5. osoba usamodzielniana została skazana prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa z winy umyślnej.

Pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki zaprzestaje się udzielać w przypadku, gdy osoba usamodzielniana:

1. kontynuuje naukę w szkole ponadpodstawowej lub szkole wyższej, która zapewnia nieodpłatną naukę i nieodpłatne pełne utrzymanie lub
2. bez uzasadnionych powodów zmieniała trzykrotnie na tym samym poziomie kształcenia szkołę lub szkołę wyższą.

Pomoc pieniężną na usamodzielnienie i pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki można zawiesić w przypadku, gdy:

1. wystąpiły szczególne okoliczności związane z tokiem nauki, stanem zdrowia lub zdarzeniem losowym dotyczącym osoby usamodzielnianej;
2. nastąpiła przerwa w kontynuowaniu nauki przez osobę usamodzielnianą w okresie między ukończeniem przez nią szkoły niższego stopnia a rozpoczęciem nauki w szkole wyższego stopnia;
3. stwierdzi się marnotrawienie przyznanej pomocy;
4. osoba usamodzielniana nie realizuje programu usamodzielnienia.

Pomoc pieniężną na usamodzielnienie i pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki zawiesza się, w przypadku gdy przeciwko osobie usamodzielnianej wszczęto postępowanie karne o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Jeżeli po upływie okresu zawieszenia pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki przyczyny jej zawieszenia nie ustąpiły, następuje odmowa udzielenia pomocy.

Pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki udziela starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki.

Pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym, w uzyskaniu zatrudnienia oraz na zagospodarowanie w formie rzeczowej udziela starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

Osoba usamodzielniana zamieszkująca w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym jest obowiązana do ponoszenia częściowych kosztów utrzymania tego mieszkania proporcjonalnie do swoich dochodów. W uzasadnionych przypadkach starosta może ją zwolnić z ponoszenia opłat.

Warunkiem przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki przez starostę właściwego do przyznania tej pomocy jest:

1. wskazanie przez osobę usamodzielnianą co najmniej na dwa miesiące przed osiągnięciem przez nią pełnoletności danych osobowych obejmujących: imię, nazwisko, miejsce zamieszkania oraz adres kontaktowy osoby, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia, oraz przedstawienie pisemnej zgody tej osoby;
2. złożenie indywidualnego programu usamodzielnienia;
3. złożenie wniosku o przyznanie pomocy.

Starosta właściwy do przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki przyznaje tę pomoc po wyznaczeniu opiekuna usamodzielnienia, pod warunkiem że opiekun ten daje rękojmię należytego wykonania powierzonych mu zadań.

Warunkiem przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, poza warunkami określonymi wyżej jest pisemna deklaracja osoby usamodzielnianej, zawarta w indywidualnym programie usamodzielnienia, że pomoc ta będzie przeznaczona na zaspokojenie ważnej życiowej potrzeby osoby usamodzielnianej, w szczególności na:

1. polepszenie warunków mieszkaniowych;
2. stworzenie warunków do działalności zarobkowej, w tym podniesienie kwalifikacji zawodowych;
3. pokrycie wydatków związanych z nauką osoby usamodzielnianej innych niż wydatki, o których mowa w art. 88 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Ponadto warunkiem przyznania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki jest:

1. określenie w indywidualnym programie usamodzielnienia planu kontynuowania nauki;
2. przedłożenie na początku każdego semestru zaświadczenia stwierdzającego kontynuowanie nauki w gimnazjum, szkole ponadgimnazjalnej, szkole ponadpodstawowej lub szkole wyższej.

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki jest przyznawana na czas trwania roku szkolnego i roku akademickiego. W przypadku gdy po ukończeniu nauki w szkole ponadgimnazjalnej osoba została przyjęta w tym samym roku kalendarzowym na studia wyższe, pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przysługuje do dnia 30 września. W przypadku gdy po ukończeniu studiów pierwszego stopnia osoba została przyjęta w tym samym roku kalendarzowym na studia drugiego stopnia, pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przysługuje do dnia 30 września.

Wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki osoba usamodzielniana składa do starosty właściwego do przyznania tej pomocy za pośrednictwem kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby usamodzielnianej przed skierowaniem do placówki.

Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej opuszczającej dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie lub dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży ustala się w kwocie odpowiadającej:

1. 400% podstawy - w przypadku gdy osoba usamodzielniana opuszcza dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
2. 400% podstawy - w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie przez okres powyżej trzech lat;
3. 200% podstawy - w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie przez okres powyżej dwóch lat do trzech lat;
4. 100% podstawy - w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie przez okres od roku do dwóch lat.

Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej opuszczającej schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy ustala się w kwocie odpowiadającej:

1. 300% podstawy - w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym przez okres powyżej trzech lat;
2. 200% podstawy - w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym przez okres powyżej dwóch lat do trzech lat;
3. 100% podstawy - w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym przez okres od roku do dwóch lat.

Wartość pomocy na zagospodarowanie ustala się jako równowartość kwoty nie wyższej niż 300% podstawy. Wartość pomocy na zagospodarowanie dla osoby usamodzielnianej niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym lub znacznym ustala się jako równowartość 300% podstawy.

W skład pomocy na zagospodarowanie mogą wchodzić:

1. materiały niezbędne do przeprowadzenia remontu i wyposażenia mieszkania;
2. niezbędne urządzenia domowe;
3. pomoce naukowe;
4. sprzęt rehabilitacyjny;
5. sprzęt, który może służyć do podjęcia zatrudnienia.

Indywidualny program usamodzielnienia przygotowuje osoba usamodzielniana wraz z opiekunem usamodzielnienia przy współpracy właściwego do przyznania pomocy kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności, biorąc pod uwagę sposób i formy:

1. współdziałania i wspierania osoby usamodzielnianej w kontaktach z rodziną i środowiskiem;
2. uzyskania wykształcenia zgodnego z możliwościami i aspiracjami osoby usamodzielnianej;
3. uzyskania kwalifikacji zawodowych;
4. pomocy w ustaleniu uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego;
5. osiedlenia się osoby usamodzielnianej w powiecie innym niż miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w placówce;
6. pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w szczególności przez:
 - a) umożliwienie zamieszkania w mieszkaniu chronionym przez czas określony,
 - b) całkowite lub częściowe pokrycie wydatków związanych z wynajmem pokoju,
 - c) ułatwienie uzyskania mieszkania socjalnego z zasobów gminy,
 - d) umożliwienie osobie usamodzielnianej uczącej się w gimnazjum, szkole ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej zamieszkania w bursie lub internacie do czasu ukończenia nauki,
 - e) całkowite lub częściowe pokrycie osobie usamodzielnianej studiującej w szkole wyższej wydatków związanych z zakwaterowaniem;
7. podjęcia zatrudnienia;
8. pomocy w uzyskaniu przysługujących świadczeń.

Przygotowując indywidualny program usamodzielnienia, osoba usamodzielniana uwzględnia w nim plan podejmowanych działań wynikających z programu oraz terminy ich realizacji.

Indywidualny program usamodzielnienia staje się podstawą przyznania świadczeń na usamodzielnienie z dniem podpisania go przez osobę usamodzielnianą, opiekuna usamodzielnienia oraz kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Zmiany w indywidualnym programie usamodzielnienia może dokonać osoba usamodzielniana wspólnie z opiekunem usamodzielnienia w przypadku zmiany sytuacji życiowej tej osoby. Zmiany programu wymagają zatwierdzenia przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. Po zakończeniu realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego do udzielenia pomocy dokonuje oceny końcowej procesu usamodzielnienia.

Do zadań opiekuna usamodzielnienia należy:

1. zaznajomienie się z dokumentacją i drogą życiową osoby usamodzielnianej;
2. opracowanie i modyfikowanie wspólnie z osobą usamodzielnianą indywidualnego programu usamodzielnienia;
3. współpraca z rodziną osoby usamodzielnianej oraz ze środowiskiem lokalnym, zwłaszcza ze szkołą oraz gminą;
4. opiniowanie wniosku o pomoc pieniężną na usamodzielnienie i pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki.

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej